

גיליון מס' 504 פרשת בא

תשפ"ג שנה אחת עשרה

לכבוד נשמת הרה"ק

רבי ישראל בן הרה"ק

רבי מסעוד זצוק"ל אבוחצירא

הבנא סאלי זכותו תגן עלינו

יום פטירתו ד' שבט תשד"מ

תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

וְעַל כַּנְפֵי כְסוּתָם יַעֲשׂוּ גְדִילִים

לכולי עלמא שייך בזה הידור מצוה וכו' ע"ש שהאר"י בזה, אמנם לדברי החזו"א שיש לחוש מפני עמי הארץ א"כ אין קפידא במה שעושה נגד ההלכה למשה מסיני כיון שיש טעם לזה.

ושבו מצאתי בכה"ח (סי' י"ב סק"ב) בשם החדש לאלפים שיש בזה טעם ע"פ קבלה, דהטוב יותר לחוש ולהחליף הציצית היכא דאפשר אפילו לא נפסק אלא ראש אחד מהשמונה, דודאי דמנין הל"ב חוטי"ן אית בהו רזין עילאין וראשן מגיע השמימה, עכ"ל. ובשו"ת באר משה (ח"ח סי' מ"ו) הביא ששמע מאביו שרבינו החת"ס אמר פעם בדרך מליצה לפני תלמידים שמעולם לא הלך בציצית כשרין וכשהתלמידים עמדו משתוממים הסביר להם כי מפורש בשו"ע שכשחוט אחד חסר מהציצית הן כשרין, והוא מעולם לא הלך בט"ק או ט"ג שהי' חוט א' חסר, שיהי' צריך לומר שכשרין הם עדיין, וכתב שם הטעם משום שאז חסר אחד מהל"ב נתיבות החכמה.

בספר דעת נוטה ציצית (סי' קפ"ב) נשאל רבינו: מי שלבש שני טליתות זו ע"ג זו האם מקיים שני מצוות? תשובה: כן. שאלה: מאחר שבכל לבישה ולבישה יש קיום מצוה א"כ מדוע אין לובשים הרבה טליתות כדי לקיים הרבה מצוות? תשובה: א"כ תבנה בביתך ק' חדרים קטנים ותעשה ק' מזוזות ותשחוט ק' עופות ותקיים ק' מצוות. עכ"ל ובהערה 219 הביא שאמר רבינו זצ"ל ששמע ממרן החזו"א שאין צריך לחפש מצוות, ושמעתי מנכד רבינו הג"ר ישע"י כהן שליט"א שיש שורש לדברים בחזו"א יו"ד סי' קע"ה סק"ב שהביא רבינו בארחות יושר סי' כ"ז, וכע"ז יש גם בקונטרס הנהגות ישרות מר"ח מואלוזין אות פ"ה: אמר רבינו שאין טוב לחזור אחר המצוות ואמר בשם הגר"א שטוב יותר לילך בבית התבודדות חיבוק כף אל כף מלילך בשוק לבקש מצוה, ועי' כתר תורה לרבי פינחס מפאלצק דף ה: ועי' במה שכתב רבינו בנחל איתן פ"א ס"ה סק"א, ובקונטרס הליקוטים שבסו"ס שיח השדה ח"ב סי' ט'. וכ"ז נכתב בס' שמענו כן ראינו ח"א פ"ב הערה 5, וכעת מצאתי בס"ד בפרק השלום שבסוף מסכת דרך ארץ (ה"ד) אמר חזקיה גדול הוא השלום שכל מצות שבתורה כתוב בהם כי, כי תראה, כי תפגע, כי יקרא, כי תבנה, כשתבא המצוה לידך אתה זקוק לעשותה, אבל השלום מה כתיב בו, בקש שלום ורדפהו, בקשהו במקומך, ורדפהו במקום אחר.

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רזנברג הכ"מ

הצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מזר שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְׁבּוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזֵה"

הגאון הצדיק רבי דוד פרנקל (ז' שבט) הגאון הגדול רבי אריה פומרנצ'יק בעל 'עמק ברכה' (ח' שבט)
הגאון רבי בנימין בינוש פינקל ר"י מיר (י"ה שבט תש"נ)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רש"ד הכהן מונק זצ"ל

רב 'העדה החרדית' בחיפה ובעמח"ס שו"ת 'פאת שדך'

(יא"צ ג' שבט תשמ"א)

ידיד נעורים

הגרש"ד מונק היה בן גילו של רבינו, ובהיותם צעירים הכירו זה את זה משבתם יחד בספסל הלימודים בישיבת לומז'א בפתח תקוה. הרב מונק נודע בשערים המצויינים בהלכה כמדקדק גדול ובקי בהלכה למעשה, וכבר בהיותו בחור היה בינו לבין רבינו מו"מ של הלכה, כשהוא גם מבקש מרבינו לשמש עבורו כשליח לשאול שאלות את מרן החזון איש.

לימים סיפר רבינו שרש"ד מונק היה בין הבחורים שהיו באים אל החזון איש ושואלים אותו שאלות, והחזון איש הכירו היטב (מחתן רבינו הגר"ש שטינמן, וכמה פעמים העניק רבינו לחתנו הגר"ש את ספרי הרש"ד מונק במתנה כדי להועיל לו).

הגר"ש שטינמן בביקור חיזוק בקהילה החרדית בחיפה

שימוש בשמן שביעית אחר הביעור

לימים, אף סיפר הגרש"ד את אחד הנדונים ההלכתיים שהתעוררו בעת שבתו עם חברים בישיבה, וזה לשונו (בשו"ת פאת שדך ח"ג סימן קס"ז):

"לכבוד... מה שדן בשמן של שביעית אחר הביעור אי כשר לנר חנוכה, כשהייתי בישיבה בפתח תקוה בשנת תש"ז נתעוררו בזה וכבר האריכו האחרונים מצד שמצוות לאו ליהנות ניתנו.

"והגאון מוהר"ר משה סאלוויצ'יק שליט"א שאל את מרן בעל החזון איש זצ"ל ולא רצה להתיר להדיא, והיה חושש, והגאון מוהר"ר חיים קניבסקי שליט"א אמר לי שאסור בהדיא, והטעם משום בכל הש"ס מצוות לאו ליהנות ניתנו, רק בדיעבד".

לשכב פרקדן כשאינו ישן

נדון נוסף שהיה גם הוא בהיותו חבר בספסל הלימודים של רבינו, כותב הרב מונק באחד מספריו:

"בענין לשכב פרקדן כשאינו ישן, לא ידעתי שום יסוד במשמעות הגמרא והפוסקים להחמיר, ומה שכתב מע"כ בשם ספר שונה הלכות (סימן רל"ט דין ג'), אין תחת ידי ספר זה,

"אבל בבחורותי כשלמדתי בפתח תקוה יחד עם הרה"ג ר' חיים קניבסקי שליט"א בנו של הגאון מו"ר יעקב שליט"א אמר לי שיש לחוש, ושאלתי הרי החזון איש שוכב פרקדן, והשיב לי שהוא נוטה מעט לצידו, ונאמן הוא, וכן ראיתי אף אחרים ממקורביו עושין כן, אבל רק נטיה מועטת" (פאת שדך ח"ב סימן כ"ו).

משנה ברורה על הלכות מזוזה

לימים כאשר הוציא רבינו את ספרו על מזוזה ועבדים ועוד ספרים, קנה

1. וסיפר הגר"ש שטינמן: בזכרוני כי אחרי הסתלקותו של הרב מונק, הגיע אחי הגר"ר אליקים לאבי מורי הגרא"ל שטינמן זצ"ל עם תכריך כתבים שרשם הרב מונק דברי השקפה והנהגה ששמע ממרן החזון איש, ואבי מורי התפעל והתפעם מהדברים שהיו כתובים שם, שקיבל מהחזון איש הרבה דברי השקפה על ההתייחסות הנכונה שלנו כלפי מדינת ישראל והעומדים בראשה, דברי השקפה שלא היו מוכרים כלל, אבל גם לא היה שייך לפרסמם ברבים.

אותם הרש"ד ואף התכתב בלימוד עם רבינו במשא ומתן של הלכה. את ספרו של רבינו על מזוזה מגדיר הרש"ד מונק (בספרו פאת שדך ח"ג סימן קל"ד) "כעין משנה ברורה על הלכות מזוזה".

וראה בספרו שו"ת פאת שדך ח"ג סימן קל"ה התכתבות עם רבינו בענין המוכר ביתו במכירת חמץ לגוי בפסח אם צריך להסיר המזוזה ולקבוע שוב, ובענין אם יש חיוב לסנן מיץ שעושים מתפוזים, ואם יש חסרון באכילת הפרי עצמו, ושם חלק ב' סימן פ"ח בענין טבילה בשבת ועניית 'אמן' על מי שבירך של בה"ב.

כמו כן יש חילופי מכתבים ביניהם בענין ה'תחש' שהיה במשכן, ונדפס בקובץ ישורון כרך ט"ו עמוד תקצ"ג, ואת יסודי הדברים רשם אח"כ רבינו עלי ספרו טעמא דקרא פרשת תרומה.

תמונה נדירה:

רבינו ממלא את הדיו באות האחרונה של מזוזה הכתובה על גבי קלף

האומר 'אעשה מצוה'

כתב הגרש"ד מונק (שו"ת פאת שדך ח"ב סי' קמ"ט): "שאלתי את מרן החזון איש זצ"ל על ידי הגר"ח קניבסקי שליט"א, האומר 'אעשה מצוה' (כדרך מה שאמרו בפרק קמא דנדרים 'אשנה פרק זה') דחשיב נדר, שבלשון הקודש יש לו שני פירושים, דהיינו אני רוצה לעשות או אני עתיד לעשות, ובלשון אשכנז יש חילוק ביניהם 'איך וויל' או 'איך וועל', מה דינו? והשיב דדווקא האומר אני עתיד לעשות ולא האומר אני רוצה, כלומר האומר איך וויל, אין זה נדר".

עוד ממשיך וכותב הנ"ל: "שאלתי את מרן החזון איש זצ"ל על ידי הגר"ח שליט"א, אם אירע שנתקבל מכתב ובדואר שכחו להחתים את הבול, אי נימא דהבול כבר נפסל, ואם חוזר ומשתמש בו הוה גזלן וזה אסור אף בגוי, או דילמא הבול לא נפסל, ולא הוויא אלא אבידת גוי, ומוותר להשתמש בו פעם אחרת, והשיב שאינו יודע אך דעתו נוטה שהבול נפסל (עיי"ש עוד) שתי השאלות הנ"ל היו בעל פה על ידי השליח הנ"ל".

נשמה יתירה ביום טוב

סיפר רבינו שהתוספות (ביצה לג ב') כותבים שאין 'נשמה יתירה' ביום טוב, אולם פעם שמע בדרשה את הרב מונק שהזכיר את דברי הרמב"ן שסובר שגם ביום טוב יש נשמה יתירה, אבל היא לא הולכת מהאדם אלא נשארת בו, וכל יום טוב מתווסף בו נשמה יתירה (א"ה, ועין תוספות פסחים ק"ב ב' ד"ה רב).

הגרש"ד מונק רב הקהילה החרדית בחיפה